GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SE PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 4. Dumineca, 5 (17) Ianuariu. 1886.

Din causa S-tei sĕrbătorĭ de mâne ḑiarulŭ nu va apăre pănă Marţi séra.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei“.

Cu I Ianuariu 1886 st. v., se începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Preţulŭ Abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ 6 „
„ unŭ anŭ 12 „
Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ bine-voiască a-şĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḑiarului.

Domnii ce se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi maî repede prin **mandate postale**.

Abonaţilorŭ de pân'acum li se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâşiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Administraţiunea.

1885—1886.

III.

Braşovŭ, 4 Ianuariu 1886.

Niciodată n'amŭ sêmţitŭ adevĕrulŭ ḑicalei: „Dómne apĕră-ne de amicii noştri, căcĭ de inimicĭ ne vomŭ sci apĕra noi înşi-ne“ mai multŭ ca în anulŭ espiratŭ; niciodată n'amŭ făcutŭ esperienţe mai amare ca acum, când obraznicele defăimărĭ ale adversarilorŭ noştri şi-au ajunsŭ culmea.

Nechipsuinţa şi incapacitatea politică, închipuirea şi trufia órbă personală şi reaua credinţă, s'au întrecutŭ unele cu altele şi uneorĭ şĭ-au datŭ mâna cu tótele spre a ne dovedi, câtŭ de înţeleptŭ e acelŭ proverbŭ, care ne învaţă, ca sĕ ne ferimŭ mai multŭ de cei ce se îmbulzescŭ cu amiciţia şi se apropiă de noi cu miere pe buze, decâtŭ de aceia, carĭ ne declară pe faţă că suntŭ adversarii noştri.

Trebue óre se mai spunemŭ, că cei ce mai multŭ strigă, „că ei aşa şi că ei pe dincolea,“ facŭ de ordinarŭ cele mai rele servicii causei nóstre? Trebue sĕ mai amintimŭ, că s'au aflatŭ ómenĭ din sînulŭ nostru, carĭ cu voiă făr' de voiă au sprijinitŭ lucrarea de defăimare a contrarilorŭ noştri politicĭ şi naţionalĭ? Trebue sĕ mai arĕtămŭ cum unii, carĭ în adevĕrŭ suntŭ chiămaţĭ séu îşĭ arógă chiămarea de-a ne apĕra causa nóstră naţională, ne apĕră de ne omóră?

Décă ar esista între noi adevĕrata solidaritate, care presupune modestiă, respectarea reciprocă şi multă obiectivitate în cestiunĭ de interesŭ naţionalŭ, atuncĭ nu s'ar puté petrece lucrurĭ, ca cele ce le-amŭ esperiatŭ, nu ar fi fostŭ cu putinţă sĕ se afle în mijloculŭ nostru ómenĭ, carĭ prin nesocotinţele lorŭ sĕ dea numai nutrementŭ insinuărilorŭ şi defăimărilorŭ perfide ale duşmanilorŭ naţionalităţii nóstre într'unŭ timpŭ de grele încercărĭ.

Unde amŭ sta astăḑĭ noi Românii asupriţĭ, décă órba fuduliă nu s'ar fi vêrîtŭ între noi ca o afurisenia moştenită de veacurĭ, făcêndu-ne aprópe incapabilĭ de a lucra cu sinceritate şi cu devotamentŭ curatŭ şi neturburatŭ de patimă, mână în mână şi umĕrŭ la umĕrŭ pentru binele şi libertatea némului nostru?

Unde amŭ fi noi astăḑĭ décă duşmanii noştri, cunoscêndu-ne marile slăbiciunĭ şi patime, nu s'arŭ puté folosi cu atâta succesŭ de ele, bătêndu-ne totŭ cu ómenĭ din sînulŭ nostru şi profitândŭ de multe fapte ale acestora, sevêrşite fără precugetare matură, fără de a fi premersŭ o sinceră şi obiectivă înţelegere şi cumpĕnire, spre a ne însinua înaintea lumei, că lupta nóstră naţională ar urmărì scopurĭ ascunse, neiertate şi periculóse esistenţii statului, în care trăimŭ.

Poporulŭ e bunŭ şi recunoscĕtorŭ pentru orĭ-ce sfatŭ séu ajutorŭ l'ar primi dela ómenii cu carte, sânge din sângele sĕu. Dér óre aceştia, conducĕtorii lui naturalĭ, suntŭ şi ei totdéuna aşa de bunĭ şi recunoscĕtorĭ faţă cu elŭ?

Décă suntŭ recunoscĕtorĭ atuncĭ de ce îlŭ lasă în prada lupilorŭ turbaţĭ, de ce nu luptă şi stăruescŭ pentru acestŭ bravŭ şi lealŭ poporŭ, care i-a crescutŭ din sudórea sa şi le a datŭ sciinţă în speranţa, că o vorŭ folosi-o spre binele lui?

Multe amŭ mai avé sĕ ḑicemŭ, dér cei ce au sêmţŭ curatŭ şi judecată sănĕtósă suntemŭ sigurĭ, că ne-au înţelesŭ. Prea multe şi varie suntŭ esperienţele nóstre de totŭ felulŭ în ceştĭ douĕḑecĭ de anĭ, de când amŭ devenitŭ earăşĭ nisce paria politicĭ decâtŭ ca sĕ ne mai fiă greu a cunósce pĕcatele nóstre proprie.

Inţelege-vorŭ dér fraţii noştri că a sositŭ supremulŭ timpŭ ca sĕ învĕţămŭ a ne cunósce mai bine ómenii şi pe cei ce-i vomŭ afla demnĭ de încrederea nóstră sĕ-i sprijinimŭ în lucrarea lorŭ din tóte părţile cu tótă tăria posibilă.

Căcĭ nu putemŭ pricepe cum unŭ poporŭ despoiatŭ de tóte drepturile naţionale şi prigonitŭ, ca alŭ nostru, s'ar puté redica din căderea sa fără de a avé conducĕtorĭ înţelepţĭ şi energicĭ şi fără de a fi legatŭ de aceştĭ conducĕtorĭ cu legătura tare a încrederei şi a iubirei.

Desbaterile asupra bugetului Ungariei

In 13 Ianuariu au începutŭ desbaterile asupra bugetului. Celŭ dinteiu vorbi:

Helfy, care propuse respingerea bugetului. După elŭ deficitulŭ nu e numai de 13.8 milióne, ci trebue socotitŭ la deficitŭ şi cele 11.1 milióne pentru răfuirea datoriei, 7 milióne vinderea moşielorŭ statului, 5 8 milióne creditulŭ cerutŭ pe 1884, 3.6 milióne creditulŭ cerutŭ pentru căile ferate pe 1885, $1^1/_2$ milióne deficitulŭ esposiţiunei, prin urmare *unŭ deficitŭ de 42 milióne.* Guvernului Tisza nu i-ar încredinţa oratorulŭ afacerile nici măcarŭ o ḑi. Vorbesce apoi oratorulŭ despre situaţiunea politică generală, despre pactulŭ vătĕmătorŭ ce'lŭ pregătesce guvernulŭ, despre reaua administraţiune. Libertatea s'a înlocuitŭ cu arbitriulŭ personalŭ. Nouele proiecte administrative suntŭ unŭ atentatŭ la libertatea naţiunei. Acestŭ guvernŭ a coptŭ cu timpulŭ în tótă ţéra ne mai audite ostilităţi din partea naţionalităţilorŭ. Causele suntŭ reaua administrare, sarcinile cele apăsătóre. Adevĕrata libertate ar împăciui naţionalităţile. Politica guvernului faţă cu naţionalităţile se baseză pe tendinţa oportunismului reacţionarŭ. Elŭ uită, că intime relaţiunĭ cu naţionalităţile pentru noi suntŭ celŭ mai tare scutŭ şi apĕrare contra Rusiei. Influinţa neînsemnată a guvernului asupra afacerilorŭ esterne a creatŭ şi aci numai stărĭ triste, d. e. cestiunea sêrbo-bulgară, în care amŭ adusŭ lucrulŭ acolo, încâtŭ ne-amŭ înstrăinatŭ şi pe Sêrbĭ. In timpŭ de ḑece anĭ, guvernulŭ n'a făcutŭ nimicŭ din cele promise, şi mai puţinŭ încă în privinţa financiară. Liberalismulŭ guvernului îlŭ ilustreză mai bine prelungirea mandatului de deputatŭ şi tendinţa reacţionară a legei municipale. Oratorulŭ n'ar vota o ḑi măcar mijlóce d'a sta la putere acestŭ guvernŭ şi respinge bugetulŭ. Helfy presintă următórea moţiune subscrisă de ḑece deputaţi: Bugetulŭ presentatŭ de guvernŭ pentru 1886 arată unŭ deficitŭ de 13.8 milióne, dér guvernul admite că adevĕratulŭ deficitŭ e de 32 milióne, ce are sĕ se acopere parte prin credite, parte prin înstreinarea averei statului. Acest resultat condamnă procederea guvernului, prin a cărui politică s'a mărită enormŭ datoria statului. Când unŭ astfelŭ de resultatŭ s'a obţinutŭ în cursulŭ unei îndelungate păcĭ, atuncĭ nu fără patriotică îngrijire putemŭ cugeta la eventualitatea unui rĕsboiu. Considerândŭ decĭ, că nu fără periculŭ se póte lăsa acestui guvernŭ conducerea mai departe a afacerilorŭ, că şi în celelalte ramurĭ administrative se constată resultate rele, că guvernulŭ este însufleţitŭ de o tendinţă reacţionară, care ameninţă chiar şi libertatea publică, că guvernul a înrĕutăţit atât raportul nostru cu Croaţia, cât şi cu naţionalităţile, că politica lui şovăitóre în afacerile esterne a coptŭ cu timpulŭ o situaţiune nesigură, ba chiar periculósă; considerândŭ în fine că actualulŭ guvernŭ este incapabilŭ a redobândi independenţa politică şi naţională, camera hotărăsce: Bugetulŭ presentatŭ de guvernŭ pe 1886 nu se primesce ca basă a desbaterilorŭ speciale.

Horansky ilustréză situaţiunea financiară, care e aḑĭ mai îngrijitóre ca orĭ când. Cu tóte mijlócele ce i le-a votatŭ camera guvernului în anii trecuţĭ, resultatulŭ e — judecatŭ câtŭ se póte de blândŭ — că stagnéză financele. Situaţiunea însĕ devine totŭ mai rea. Intrebarea e aḑĭ: spori-se-vorŭ dările sĕu nu? Décă nu, atuncĭ regularea economiei statului va da îndĕrĕtŭ repede. Cu dărĭ colosale şi cu datorii nenumĕrate n'a isbutitŭ guvernulŭ a echilibra economia statului. Oratorulŭ constată, că deficitulŭ e de 32 milióne. Descóse apoi diferitele preliminarie din bugetŭ şi ḑice că programulŭ ministrului de finance este: sporirĭ de dărĭ şi datorii de statŭ. Asemenea bugete fantastice ducŭ la ruină şi bilanţulŭ politicŭ arată deja aḑĭ cele mai triste fapte: instituţiunĭ politice distruse, învălmăşélă în administraţiune şi scăderea acelui teritoriu pe care află linişte idea de statŭ ungarŭ. Aḑĭ trebue sĕ purtămŭ o luptă formală de apĕrare în contra naţionalităţilorŭ care se ridică totŭ mai pretenţióse. Décă lucrulŭ a ajunsŭ aşa de departe, causa e nedestoinicia séu lipsa de prevedere a guvernului, care nu s'a priceputŭ sĕ lege de acéstă patriă pe cetăţanii de limbĭ strĕine prin libertate, cultură şi bună administraţiune. Oratorulŭ nu'i póte vota bugetŭ acestui guvernŭ, care nu duce pe Ungurĭ înainte, ci îndĕrĕtŭ în Asia. Ca basă însĕ la desbaterile speciale primesce bugetulŭ.

Györffi n'are încrede în guvernŭ şi respinge bugetulŭ. A presenta unŭ bugetŭ cu unŭ asemenea deficitŭ nemijlocitŭ după jubileulŭ lui Tisza, nu e colegialŭ din partea ministrului de finance. Oratorulŭ impută ministrului preşedinte, că nu'şĭ ţine promisiunile, după cum ministri din Viena nu ţinŭ ce promitŭ în Pesta. Se pare că Leitha pentru ei ar fi Lethe. Regimulŭ lui Tisza va preface totulŭ în ruină. Bugetulŭ nefiindŭ realŭ, îlŭ respinge.

Csanády: Dela Şiria luptămŭ — partida independentă — pentru recâştigarea independenţei ţĕrii, perdută prin pactŭ. Tisza a luptatŭ cu noi, până când diavolulŭ egoismului şi ambiţiunei s'a făcutŭ stăpânŭ pe alŭ. Atuncĭ şĭ a jertfitŭ principiile sale politice, ca sĕ devină ministru-preşedinte şi în acéstă calitate a comisŭ mai multŭ devastărĭ, ba chiar jafurĭ. (Preşedintele îlŭ chiamă la ordine.) Aplicŭ espresiunile după meritele fiăcăruia. Tisza a făcutŭ mai marĭ devastărĭ decâtŭ Turcii şi Tătarii. Prin primirea pactului a comisŭ Tisza o eresiă. Este timpulŭ supremŭ ca Tisza sĕ-şĭ reia principiile ce acum 10 anĭ le-a atârnatŭ de cuiu. Asta a promis'o elŭ înaintea întregei ţĕrĭ şi celŭ ce nu-şĭ ţine o asemenea promisiune, nu este omŭ cinstitŭ. (Preşedintele din nou îlŭ chiamă la ordine.) Acum ḑice anĭ am ḑisŭ: „Dacă aşŭ sci, că naţiunea nu sĕ scapă astfelŭ de afacerile comune, care o nimicescŭ, aşŭ saluta cu bucuriă ḑiua, în care vêntulŭ ar sufla josŭ coróna imperială austriacă de pe capulŭ regelui Ungariei.“ Acésta o ḑică şi aḑĭ. (Preşedintele érăşĭ îi face observaţiunĭ.) Dorescŭ ca aceea parte a Poloniei, care se află acum sub stăpânirea prusiană, sĕ se unéscă cu Galiţia. (Preşedintele îlŭ face atentŭ, că Ungaria stă în relaţiunĭ amicale cu acelŭ statŭ pe care l'a amintitŭ, şi că în parlamentŭ sĕ nu facă nimenea espectorărĭ care arŭ puté turbura aceste bune relaţiunĭ.) Mai departe dorescŭ, ca şi a treia parte a Poloniei sĕ se unéscă cu Galiţia, şi coróna Poloniei sĕ se pună pe capulŭ M. Sale regelui Franciscŭ Iosifŭ alŭ Ungariei. Prin acésta i s'ar trage unŭ zăvorŭ invasiunei rusescĭ în Turcia. Oratorulŭ respinge bugetulŭ. Şedinţa se sfĕrşesce.

„Economulŭ."

Sub titlulŭ *„Agitaţiunĭ naţionale pe acţiĭ"* se ocupă „Nemzet" într'unŭ articulŭ de institutulŭ de economii „Economulŭ", ce e pe cale d'a se înfiinţa de Românĭ în Clușiu. Fóia bugetară din Pesta ḑice, că acestŭ institutŭ n'ar avé altŭ scopŭ, decâtŭ sĕ facă agitaţiunĭ politice sub acéstă firmă. După ce citéză numele întemeiătorilorŭ, ḑicêndŭ că toţĭ aceștia suntŭ locuitorĭ și posesorĭ de realităţĭ în Clușiu, continuă astfelŭ:

Pe timpulŭ aţiţărilorŭ în Clușiu, acești domnĭ au datŭ tonulŭ. Toţĭ acești domnĭ se mărturisescŭ, în modŭ bătătorŭ la ochĭ, de greco-catolicĭ, nicĭ unulŭ din ei de greco-orientalŭ; ceĭ mai cu védă bărbaţĭ aĭ confesiunei din urmă stau departe de astă afacere. Ca motivŭ se dă, că poporaţiunea română din apropiare nu găsesce nicĭ unŭ institutŭ de banĭ, care ar puté satisface trebuinţelorŭ sale de creditŭ. Cu tóte astea, în Clușiu fiecare e convinsŭ, că acéstă creaţiune are tendinţe politice; căcĭ în Clușiu suntŭ destule institute de banĭ, unde poţĭ găsi creditŭ mai ușorŭ. Afară de acésta, afacerea are și colóre confesională. La »Albina« economisescŭ greco-orientalii, aci vorŭ prepondera greco-catolicii. Aci au sĕ se centraliseze capitalele lumei române; de aci niminea altulŭ sĕ nu tragă folosŭ, decâtŭ aceia, carĭ conducŭ politica. Acesta'i unŭ simptomŭ periculosŭ. Décă domnii românĭ astfelŭ înţelegŭ lucrulŭ, atuncĭ ușorŭ se póte nasce unŭ curentŭ, care póte deveni periculosŭ industriașilorŭ și ţĕranilorŭ românĭ. Ce s'ar întâmpla, décă Ungurii arŭ declara: Numai cereale ungurescĭ cumpĕrămŭ, numai producte d'ale industriei ungurescĭ?

Vomŭ reveni.

Afacerea Carolinelorŭ.

Conflictulŭ ce se provocase între Spania și Germania din pricina insulelorŭ Caroline și care devenise atâtŭ de acutŭ, încâtŭ nu lipsea multŭ ca cele douĕ state sĕ se încaere, s'a aplanatŭ prin mijlocirea Papei. Ḑiarele spaniole publică acum propunerea de mijlocire a Papei, care e următórea:

Descoperirea unei părţĭ a insulelorŭ Caroline și Palaos de către Spania în suta a 16-a și unŭ șirŭ de acţiunĭ, ce le-a îndeplinitŭ guvernulŭ spaniolŭ în diferite timpurĭ pe aceste insule spre binele indigenilorŭ, au creatŭ după convingerea guvernului și naţiunei spaniole unŭ dreptŭ de suveranitate, sprijinitŭ pe principiele dreptului internaţionalŭ, care în cursulŭ acestui timpŭ s'au invocatŭ și urmăritŭ la asemenea încurcăturĭ. Dacă privimŭ totalitatea acţiunilorŭ amintite mai susŭ, a cărorŭ corectitate pe lêngă acésta se dovedesce prin diferite acte în archivele Propagandei, atuncĭ nu putemŭ sĕ nu recunóscemŭ influinţa binefăcĕtóre a Spaniei asupra locuitorilorŭ acestorŭ insule. Afară de asta, trebue sĕ considerămŭ, că nicĭ unŭ altŭ guvernŭ n'a exercitatŭ asupra lorŭ o asemenea influinţă. Și acésta esplică tradiţiunea stabilă, de care trebue sĕ se ţină sémă, și convingerea poporului spaniolŭ cu respectŭ la acéstă suveranitate, o tradiţiune și o convingere, ce s'au ivitŭ acum douĕ lunĭ cu unŭ zelŭ și o vioiciune, încâtŭ erau în stare sĕ pună în întrebare pentru momentŭ pacea internă și relaţiunile amêndurorŭ guvernelorŭ. Pe de altă parte, atâtŭ Germania câtŭ și Anglia în anulŭ 1875 au declaratŭ espresŭ guvernului spaniolŭ, că ele n'au recunoscutŭ suveranitatea Spaniei asupra ḑiselorŭ insule. Guvernulŭ imperialŭ din contră e de părere, că numai luarea în posesiune de faptŭ a unui teritoriu dă dreptulŭ de suveranitate asupra aceluia, dér că o astfelŭ de luare în posesiune a Carolinelorŭ de către Spania nicĭodată nu s'a întêmplatŭ. Amĕsuratŭ acestui principiu a procedatŭ elŭ cu insula Yap și, precum a făcutŭ din parte'ĭ guvernulŭ spaniolŭ, mijlocitorulŭ recunósce cu respectŭ la acésta bucurosŭ, că guvernulŭ imperialŭ a lucratŭ cu cea maĭ bună sciinţă și consciinţă. In urma acésta și pentru ca vederile divergente ale ambelorŭ guverne sĕ nu formeze nicĭ o pedecă pentru o onorabilă regulare, propune mijlocitorulŭ, după o acurată esaminare a tuturorŭ referinţelorŭ, ca noua învoială sĕ observe forma protocolului, care s'a încheiatŭ cu privire la archipelagulŭ Sulu în 7 Martie trecutŭ la Madridŭ între representanţii Britaniei Marĭ, Germaniei și Spaniei, și sĕ se priméscă următórele puncte: 1). Sĕ se recunóscă suveranitatea Spaniei peste insulele Caroline și Palaos. 2). Pentru ca acéstă suveranitate sĕ aibă efectŭ, se obligă guvernulŭ spaniolŭ sĕ'ntocméscă câtŭ mai curêndŭ pe insulele numite o administraţiune regulată cu o putere, care sĕ fiă destulŭ de tare spre a garanta ordinea și drepturile câștigate. 3). Spania dă Germaniei deplina libertate a comerciului, a navigaţiunei și a pescuitului pe aceste insule, precum și dreptulŭ ca sĕ înfiinţeze acolo o staţiune pentru corăbii și pentru cărbunĭ. 4). Se asigurézá Germaniei libertatea de a face plantaţiunĭ pe aceste insule și de a înfiinţa colonii agricole, în acelașĭ modŭ ca supușii spaniolĭ.

SCIRILE ḐILEI.

De câteva ḑile Ardélulŭ nu se mai află în comunicaţiune directă cu Ungaria și cu cealaltă parte a monarchiei. Trenulŭ acceleratŭ sosesce dela 10 l. c. numai până la Clușiu și n'are legătură cu trenulŭ de persóne din Ardélŭ așa că posta de la Pesta și Viena o primimŭ acum cu 24 óre mai târḑiu. Bine că noua administraţiă a căilorŭ ferate vrea sĕ facă economiă, ca sĕ pótă plăti salariele marĭ ale diferiţilorŭ directorĭ, dér cu interesele comunicaţiunei cum rĕmâne? Dóră totușĭ se vorŭ hotărî a stabili o joncţiune a trenurilorŭ din Ardélŭ cu trenurile ce circulă până la Clușiu!

—x—

Ministrulŭ de finanţe ungurescŭ a ordonatŭ, ca protocólele de pertractare asupra afacerilorŭ bagatele, ce se transportă dela judecătoriele comunale la cele cercuale sĕ se supună taxei timbrului de 20 cr. de fiecare cólă, sentinţele însĕ date de judecătoria cercuale în asemenea afacerĭ suntŭ libere de timbru.

—x—

A mai »pricopsitŭ« ministrulŭ *Trefort* pe preoţii gr. or.: Iónŭ *Marinŭ* din Crisbavŭ și George *Popovicĭ* din Sebeșŭ cu câte 80 fl., Iónŭ *Fecheticĭ* din Șoimușulŭ românŭ cu 60 fl., Iónŭ *Mihălescu* și Teodorŭ *Sovrea* din Fĕnaţŭ cu câte 50 fl. Dumneḑeu sĕ'ĭ erte!

—x—

„Bud. Hirl.« află, că aḑi-mâne și catedra de limba română dela universitatea din Clușiu va fi folosită pentru speculaţiunĭ naţionale. La acésta rĕspunde și mai luminatulŭ „Ellenzék«, că după câtŭ este minunăţia sa informatŭ, că fiindŭ concediatŭ Dr. Silași, ministrulŭ Trefortŭ va îngriji, ca pe viitorŭ sĕ nu se mai întêmple nimicŭ. — Nu ne mirămŭ nicĭdecum, că în foile ungurescĭ nu mai cetimŭ nimicŭ scrisŭ cu judecată, pentrucă „patrioţii" nu mai au timpŭ sĕ judece din causa uneltirilorŭ.

—x—

Clubulŭ advocaţilorŭ din Pesta, în ședinţa generală estraordinară dela 11 Ianuariu, după ce oratorii au criticatŭ aspru procederea guvernului și § 54 din proiectulŭ de lege municipală, a hotărîtŭ sĕ adreseze dietei o petiţiune în contra acestui paragrafŭ.

Ni se scrie din Reghinŭ, că în 29 Decemvre 1885 prin satele dimprejurŭ ómenii au vĕḑutŭ fulgerŭ și a tunatŭ. Bĕtrânii satului vĕdŭ în acésta unŭ semnŭ, că va fi bătaiă mare. — Ométulŭ se duce, vremea e móle, vitele 'sŭ sănĕtóse, dér *fără preţŭ*, ómenii pe lângă tóte nĕcazurile ce-i apasă totŭ mai dau câte unŭ semnŭ de viaţă cu ocasiunea sĕrbătorilorŭ.

—x—

„Ellenzék« ne spune, că unŭ ḑiarŭ cotidianŭ din Viena ne înfăţișéză *tabloulŭ Ungariei* astfelŭ: „In Ungaria, și mai vêrtosŭ în părţile de médă-nópte ale ei, se află sate și orașe întregĭ, din care o parte a locuitorilorŭ se susţinŭ de multŭ timpŭ numai din furatŭ."

—x—

O depeșă din Wachingtonŭ aduce scirea, că senatulŭ americanŭ a încuviinţatŭ o lege în contra poligamiei și că pe secta Mormonilorŭ a pus'o sub curatorĭ, pe care îi domnesce președintele republicei. Cei 150,000 Mormonĭ vorŭ remonstra cu tótă energia în contra acestei dispoziţiunĭ, pe care ei o privescŭ ca fórte barbară. Décă remonstraţiunea lorŭ le va folosi ceva este cu totulŭ altă întrebare, mai cu sémă că președintele actualŭ Cleveland este holteiu, care nu cunósce viaţa conjugală nicĭ cu o femeiă, necum sĕ aibă înţelegere pentru căsătoria cu mai multe femei după legea Mormonilorŭ.

—x—

Prestidigitatorulŭ profesorŭ Cav. Aldo Martini, artistŭ alŭ curţii reg. Italiane, care prin producţiunile sale în adevĕrŭ fórte interesante a desfătatŭ Joi séra în sala Hotelului No. 1 unŭ publicŭ alesŭ, de către care fŭ admiratŭ și aplaudatŭ. — va da Dumineca în 5 (17) Ianuarie séra a doua representaţiune totŭ în sala Hotelului No. 1. — D-lŭ prof. Martini se distinge, pe lângă producţiunile séla cu totulŭ nouĕ și prin modulŭ finŭ și atrăgĕtorŭ, cu care le esecută. Din interesantulŭ sĕu programŭ de Joi, au avutŭ unŭ succesŭ admirabilŭ producţiunile cu d-na Stella și joculŭ de Silhouette.

Nouĕ călcărĭ de domiciliu.

Din capĕtulŭ Ibănescilorŭ, 4 Ianuarie 1886.

Stimate D-le Redactorŭ! Póte în urma vr'unei scrisorĭ oficióse dela prefectură, notarulŭ cercualŭ Nicolae Manţia din Ibănescĭ, care a fostŭ mai nainte învĕţătorŭ românŭ, a călcatŭ în sĕptĕmâna trecută, în presenţa a doi juraţĭ și a unei straje comunale, casa Domnului *Iónŭ Petru*, capelanŭ în Ibănescĭ, — i-au aruncatŭ și rescolitŭ tóte scrisorile câte le-a avutŭ în archivulŭ sĕu căutândŭ după „cartea" — care ar purta titlulŭ „Martirii libertăţii" opŭ, ce l'ar fi scrisŭ și datŭ la lumină Dr. Drăgescu etc.

Căutarea însĕ a fostŭ în zadarŭ, pentrucă între cărţile și scrisorile sermanului capelanŭ gr. orientalŭ nimicŭ compromiţĕtorŭ nu s'a aflatŭ, — nu s'a doveditŭ nicĭ aceea, — că „Ioanŭ Petru, capelanulŭ gr. or. din Ibănescĭ" ar fi „iredentistŭ;" — numai veḑĭ, că téma și frica în familia respectivului, despre ce orĭ și cine își póte face o ideă, a fostŭ mare,—dér mai în urmă s'au consolatŭ vĕḑêndŭ, că succesulŭ marelui ispravnicŭ Nicolae Manţia în acésta afacere a fostŭ neferecitŭ,—fiindcă pe lângă cea mai mare dejosire a sa nu a pututŭ satisface și împlini voia stăpânilorŭ.

Acelŭ Nicolae Manţia, care ca notarŭ cercualŭ administréză afacerea comunei Hodacŭ care numĕra 1785 și a comunei Ibănescĭ cu 1920 suflete purŭ române; — ómenĭ de afacere și sirguitorĭ, carĭ suntŭ vrednicĭ se trăéscă pe pămêntŭ și sĕ pórte numele de Românŭ, — pentru neîndreptăţire împilărĭ și alte mai multe este arătatŭ la locurile competente și pusŭ sub cercetare, de sub

---

FOILETONŬ.

Doine poporale din Sălagiu

adunate de Ioanŭ P. Lazarŭ învĕţătorŭ în Șimleulŭ Silvaniei.

Câte carĕ cu povóră...

Câte carĕ cu povóră,
Tóte sue séu pogóră;
Numai carulŭ badiţei,
Șéde 'n drumulŭ Bistriţei,
Nicĭ sue, nicĭ nu pogóră,
Că boiţii-i zacŭ de bolă.
Ba badea încă-i beteagŭ.
Chiar' ca omulŭ celŭ pribeagŭ.
Nu sciu Dómne ce m'așŭ face,
Sĕ mĕ ducŭ sĕ-lŭ vĕdŭ cum zace;
—Cu faţa către părete,
—Cu gura arsă de sete...—
Sĕ-i dau vinŭ și apă rece.
Că dór bóla-i va trece.
Sĕ mĕ ducŭ eu délurile,
Sĕ-i aducŭ cu lécurile;
De pe pomĭ și rămurele,
Sĕ le punŭ între ulcele,
Sĕ le scotŭ sĕra la stele,
Diminéţa la recóre,
La méḑăḑiă, când e sóre
Sĕ-lŭ punŭ pe badea 'n picióre.

Murgulŭ.

Frunḑă verde, lemnŭ roditŭ,
De m'așŭ vedea 'n dealŭ suitŭ
Și la cruce pogorîtŭ;
Sĕ 'mĭ vĕdŭ murgulŭ potcovitŭ
Cu potcóve de argintŭ.
Sĕ 'mĭ vĕdŭ murguţulŭ legatŭ,
La birtulŭ celŭ mai bogatŭ;
Cu căpĕstru auritŭ,
Sĕ cugeţĭ că-i zugrăvitŭ;
Cu căpĕstru de mătase,
Impletitŭ de mândra 'n șése;
Cu căpĕstru de fuiorŭ,
Impletitŭ de-a mândrei dorŭ.
Cândŭ la birtŭ în josŭ mĕ ducŭ
Pune-mĕ foculŭ... mĕ culcŭ;
Ĕrá eu, fiindŭ culcatŭ,
Murguţulŭ mi l'am scăpatŭ...
Tótă véra l'am căutatŭ,
Tómna de abia l'am aflatŭ...
Colăcitŭ de mândra 'n satŭ.
Cere-i mândră sĕ 'ţĭ plătescŭ,
Séu dóră sĕ 'ţĭ mulţămescŭ?
Las' mândră pe cinstea mea
Că bună plată 'ţĭ voiu da:
Optŭ ḑile apă n'oiu bea,
De tine eu m'oiu lăsa;
Cândŭ mi-a suna scăndura,
Popa cu cădelniţa.
Asta 'ţĭ va fi plata ta
Multŭ scumpă, mândruţa mea!

Furulŭ.

Cândŭ eram de-o ḑi, de două
Mĕ 'nvĕţam a fura ouĕ;
Când eram de-o sĕptĕmână,
Furam óla cu smântână;
Când eram de-unŭ anŭ și doi
Mĕ 'nvĕţam a fura boi;
Când eram de nou anĭ,
Mĕ 'nvĕţam a fura cai...
Furam murgulŭ Sasului
Din funduţulŭ grașdului.
Când căuta Sasulŭ prin curte,
Eu treceam cu elŭ la munte;
Când căuta Sasulŭ pe vale,
Eu treceam délulŭ celŭ mare.
Dér m'am prinsŭ și voiu ţinea,
Că mai multŭ n'oiu face așa.
Mai multŭ nu voiu fura boii
Că m'orŭ prinde grijitoriĭ;
N'oiu fura nicĭ oi nicĭ mnele,
Că m'or prinde cei cu pene*)
Ci-oiu fura mai bine fete
Că de-acelea suntŭ bugate.

Bărbatulŭ bĕutorŭ.

Frunḑă verde din isvorŭ
Am bărbatŭ, da'i bĕutorŭ
La tótă crâșma-i datorŭ;
Ĕr' la lucru n'are sporŭ.
A avutŭ unŭ bietŭ cojocŭ,
L'a pusŭ la crâșmă 'n zălogŭ.
A avutŭ unŭ comănacŭ,
L'a pusŭ la crâșmă 'n dulapŭ.
Ba a avutŭ ș'o bundiţă
Și-a dus'o la crâșmăriţă
Pentr'o flĕscă de ţuicuţă.
Sĕracŭ de bărbatulŭ meu,
De când bea la făgădĕu,
De-atunci-i sumanulŭ rĕu.
De când bea la crâșmă 'n dealŭ,
De-atunci-i sumanulŭ rarŭ.
De când bea la crâșmă 'n luncă,
De-atuncĭ n'are-unŭ banŭ în pungă;
Copilașii-i morŭ de fóme
Eu am ajunsŭ cerșitóre.

*) Gendarmii.

care pe lângă tóte măestriile dênsului numai aşa va puté scăpa nepedepsitŭ, décă nu va mai fi nicĭ dreptate.

Acestea îmĭ ţinŭ de datorinţă a-le descoperi publicului pentru sciinţă, — ca şi de alţii asemenĭ ómenĭ, carĭ întorcŭ chepeneagulŭ după vêntŭ, şi stau cu piciórele în două luntrii sĕ se scie feri.

Rele timpurĭ amŭ ajunsŭ cu toţii. — „Bateţĭ păstorulŭ şi se va risipi turma," — voi trădătorilorŭ însĕ pe acesta cale niciodată scopulŭ vostru nu îlŭ veţĭ puté ajunge. —*X*—

Invĕţămêntulŭ universitarŭ.

In numĕrulŭ precedentŭ am adusŭ unele date statistice relative la învĕţămêntulŭ secundarŭ; acuma vomŭ aduce unele date importante relative la învĕţămêntulŭ universitarŭ din Ungaria şi Transilvania. Datele acestea le luămŭ după reportulŭ ministrului ungurescŭ de înstrucţiune. Vomŭ începe cu Universitatea din Pesta, care a avutŭ în semestrulŭ de érnă alŭ anului 1884/5, 3342 studenţĭ, éră în semestrulŭ de véră 3172 studenţĭ. Cei mai mulţĭ studenţĭ se află şi astădi la facultatea juridică: 1659 respective 1563, la cea de medicină 1117 respective 1069; după religiune au fostŭ cei mai mulţĭ catolicĭ 1327 resp. 1273 şi Israeliţĭ 1022 resp. 998. In semestrulŭ I au încursŭ banĭ colegialĭ 67.935 fl. şi s'au iertatŭ 6814 fl. In semestrulŭ II au încursŭ 64,032 fl. şi s'au iertatŭ 6857 fl.

S'au distribuitŭ stipendii 53,622 fl., stipendii de călĕtorii 6000 fl., premii 4000 fl. Numĕrulŭ profesorilorŭ ordinarĭ a fostŭ de 69, alŭ celorŭ estraordinarĭ 29, alŭ suplenţilorŭ 3, alŭ docenţilorŭ sĕu agregaţilorŭ 77, alŭ asistenţilorŭ 41. Sĕ depuseră 1774 esamene şi 2108 riguróse. Din cele dintêiu fură cu succesŭ 66 percente, éră din cele din urmă 64 percente. La gradulŭ de doctorĭ fură promovaţĭ 340, între aceştia 197 doctorĭ în drepturĭ şi 90 doctorĭ în medicină. Seminariulŭ profesorilorŭ au avutŭ 54 de membri, dintre carĭ pentru specialitatea filologică-istorică vinŭ 40, éră pentru specialitatea matematică-naturalistică 14. Comisiunea esaminătóre a profesorilorŭ dela scólele secundare au eliberatŭ 26 diplome. Spesele ordinare ale Universităţii pestane facŭ 561,133 fl. (+30,617 fl.) din acéstă sumă vine pentru spesele personale 360.423 fl. éră pentru cele reale 200,710 fl., pentru seminariulŭ profesorilorŭ şi scóla de esercițiu 42,633 fl.

Universitatea din Cluşiu dispune de 64 puterĭ didactice. In I. semestru au fostŭ înscrişĭ 449 studenţĭ, în semestrulŭ alŭ II-lea 441. Faţă cu anulŭ trecutŭ se constată o scădere de 16 studenţĭ, (pentru anulŭ acest'a suntŭ înscrişĭ 472 de studenţĭ). La facultatea juridică suntŭ 227, la facultatea medicinică 104—140, la filosofiă suntŭ 63 resp. 58, la matematică şi la sciinţele naturale 32—30. Numĕrulŭ catolicilorŭ a fostŭ de 203—208. Din banii colegialĭ s'au ertatŭ 1828 fl. s'au distribuitŭ stipendii 17,708 fl. Sĕ făcură 239 esamene şi 238 riguróse. Diplome de doctorŭ s'au eliberatŭ 35. — Spesele pentru Universitatea din Cluşiu facŭ 199,307 fl. (+4239 fl.); dintre acestea suntŭ spese personale 156.708 fl. şi reale 425,990 fl.

La politecniculŭ Josefinŭ în Pesta suntŭ 37 profesorĭ (27 prof. ord., unŭ repetitorŭ şi 21 asistenţĭ). Numĕrulŭ ascultătorilorŭ a fostŭ în semestrulŭ I. 662, éră în semestr. II. 564. Numĕrulŭ abiturienţilorŭ dela gimnasii faţă cu abiturienţii dela scóla reală este totŭ în crescere. Cei mai mulţĭ ascultătorĭ se află la studiulŭ de ingineriă (385 resp. 333). Riguróse sĕ făcură 180, diplome primiră 38, dintre acestia 33 de ingínerĭ. Cheltuelile se urcară la 171,279 fl. (+ 10,723 fl.) din carĭ 132,521 fl. pentru persóne şi 38,758 fl. pentru obiecte. Dintre cele 52 facultăţĭ teologice 32 suntŭ cu cursŭ de patru anĭ, numĕrulŭ teologilorŭ facŭ 2071, cei mai mulţĭ catolicĭ (886) Din academiele de drepturĭ, cea din Debreţinŭ a avutŭ cei mai mulţĭ audĭtorĭ (99 resp. 92), apoi vine cea din Pojunŭ (89 şi 80), cei mai puţinĭ i-a avutŭ cea din Papa (20 resp. 19).

Teatru, musică, declamaţiune.

Producţiunea musicală-declamatorică aranjată în favorulŭ *„Reuniunei femeilorŭ române pentru ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrace din Braşovŭ şi Săcele"* a întrunitŭ, cum amŭ amintitŭ deja, unŭ numĕrŭ fórte frumosŭ şi alesŭ de audĭtorĭ. Introducţiunea a făcut'o unŭ frumosŭ discursŭ ocasionalŭ cetitŭ de d. directorŭ *St. Iosifŭ*, în care a desvoltatŭ ideea asociaţiunilorŭ şi a arătatŭ progresele ce le-a făcutŭ acéstă ideeă în sînulŭ Românilorŭ din monarchiă până acuma, care discursŭ a fostŭ aplaudatŭ de publicŭ. După aceea a declamatŭ d-şóra *Lucreţia Popescu* cu multŭ sentimentŭ şi cu voce tare poesia „Copila română" de I. Vulcanŭ. Tênĕra d-şóră, care era îmbrăcată în costumŭ naţionalŭ, a doveditŭ multŭ talentŭ pentru declamaţiune. Cele două piese „După tine rătăcindŭ" de Gr. Tănăsescu şi „Mândruliţă dela munte" au fostŭ binişorŭ cântate de d. *Corneliu Povicĭ*, care posede o voce flecsibilă, aptă de o mai mare desvoltare prin studiu. Poesia de Andreiu Mureşianu „unŭ devotamentŭ" a declamat'o în costumŭ românescŭ tênĕrulŭ *George Moroianu* cu multă însufleţire şi cu voce tare fiindŭ de repeţite orĭ aplaudatŭ. A mai fostŭ intercalată în programŭ şi cântarea „Apa trece, petrile rĕmânŭ", pe care a predat'o cu cunoscuta-i dibăciă d. *Zosimŭ Butnarŭ* spre mulţumirea generală. A urmatŭ apoi piano-solo „Impromptu" op. 90 Nr. 2 F. de Schubert„ esecutatŭ fără note de d-şóra *Maria Dobreanu*, care a făcutŭ marĭ progresse. Atâtŭ joculŭ câtŭ şi predarea piesei ne-au satisfăcutŭ multŭ. D-şóra Dobreanu s'a distinsŭ cu acesta ocasiune şi ca acompaniatóre pe pianŭ. Escelentŭ a debutatŭ mititelulŭ fiiu alŭ d-lui inginerŭ *Gärtner* cu violina, acompaniatŭ de mama sa d-na *Elena Gärtner*, într'o piesă destulŭ de grea pentru etatea lui de 10—12 anĭ, D-moll nr. 5 de Ferdinand David. Acestŭ băiatŭ promite fórte multŭ, elŭ a fostŭ distinsŭ cu aplause repeţite. In fine a produsŭ multŭ rîsŭ şi hazŭ d. profesorŭ de musică *Gr. Tănăsescu* deghisatŭ ca „Cuconulŭ Eftinie Bârzoi ot Bârzoenĭ dela Bârzoeneştĭ, (canţonetă comică de I. Pascaly). D-sa a seceratŭ multe aplause. — In fine nu putemŭ sĕ nu lăudămŭ zelulŭ şi nobila stăruinţă a preşedintei amintitei reuniunĭ, a d-nei *Susana A. Mureşianu*, precum şi a d-nei controlore *Otilia Orghidanŭ*, cărora avemŭ a-le mulţumi frumosulŭ succesŭ alŭ sĕratei.

*

Ni se scrie din *Biserica-albă*: Producţiunile şi petrecerea „corului vocalŭ românŭ" din séra de 31 Dec. au succesŭ în tótă privinţa în modulŭ celŭ mai splendidŭ, ce numai s'a putută aştepta. Pe la 8 óre din séra, când s'au începutŭ producţiunile, sala cea nouă dela „Burg" a fostŭ plină plinuţă, potŭ dice: îndesată de lume. Atâta lume şi o societate aşa de alésă, înainte de acesta „Burgulŭ" societăţei de cantŭ germane, care nu este numai de erĭ alaltăerĭ, nicĭ odată n'a vĕdutŭ întrunită la unŭ locŭ. Cele trei *cântece* din programă au fostŭ fórte frumosŭ esecutate. *Representaţiunea teatrală* a produsŭ unŭ efectŭ mare. Publiculŭ a primitŭ şi a aplaudatŭ cu entusiasmŭ scenele deosebite. *Prologulŭ* şi producţiunea cu *corŭ musicalŭ instrumentalŭ comicŭ costumatŭ*, esecutate la 12 óre, asemenea au reuşitŭ pe deplinŭ. Petrecerea a duratŭ până diminéţă la $5^1/_2$ óre. Voia bună şi-a ajunsŭ culmea. Numĕrulŭ publicului presentŭ a fostŭ 600—700 persóne. Reportulŭ mai detaiatŭ despre acésta serată, care a câştigatŭ stimă şi onóre numelui de Românŭ, va urma în curêndŭ. *Cor. Ord.*

Biblioteca poporală în Betlénŭ.

Betleanŭ, Decemvre 1885.

Incă în anulŭ 1883 la 15 Aug. n. cu ocasiunea adunării generale a despérţămêntului alŭ XII alŭ Asociaţiunei transilvane pentru literatura română etc. ţinută în Betleanŭ, unŭ Românŭ betlenescŭ face propunerea de a se înfiinţa în acéstă comunitate o *»bibliotecă a comunei bisericescĭ române gr. cat."* Acéstă propunere din partea lăudatei adunărĭ a fostŭ ridicată la valóre de conclusŭ. — N'amŭ voitŭ a începe cu vorba, ci cu fapta. — Dreptŭ aceea după ce astădĭ biblioteca dispune — prin dăruirile marinimóse ale p. t. publicŭ — de unŭ numĕrŭ frumuşelŭ de cărţĭ şi de unŭ capitalŭ de 8 fl. 63 cr. v. a. venimŭ — cu permisiunea D-Vóstră — a face în preţuita »Gazetă« o dare de sémă generală despre ofertele incurse pentru ajutorarea bibliotecei, din anulŭ 1883 până acuma, şi despre starea ei.

Biblioteca dela proiectarea ei până astădĭ a posedatŭ unŭ capitalŭ de 21 fl. 50 cr. v. a. încursŭ dela p. t. domnĭ: Augustŭ Munteanu, adv. 10 fl.; Vasiliu Hossu, jude 2 fl.; Gavrilŭ Manu 1 fl.; Petru Mureşianu Sireg. 1 fl.; Ioanŭ Mêrzocŭ, propr. 2 fl.; Basiliu Rocneanu, prof. 1 fl.; Simionŭ Moldovanŭ 1 fl.; Georgiu Cira, funcţionarŭ 1 fl.; Gregoriu Puşcariu, parochŭ 1 fl; Tóderŭ Albu, mur. 1 fl.; Greg. Rocneanu, cant. 50 cr; Suma 21 fl. 50 cr. v. a.

Din acestŭ capitalŭ s'au procuratŭ pe séma bibliotecei următórele cărţĭ:

1. »Opere complete partea ânteia teatru« în 4 volume de Vasilie Alecsandri, cu 10 fl. 47 cr. 2. »Veterinarulŭ de casă« de B. Cornea, 2 fl. v. a. 3. »Călindarulŭ lui Păcală,« 1884: 40 cr. Subtragĕndu-se decĭ spesele de 12.87 fl. v. a. din cap. de 21 fl. 50 cr. rĕmâne actualulŭ capitalŭ de 8.63 fl. v. a.

Donate suntŭ: 1. »Actele privitóre la urdirea şi înfiinţarea Asociaţiunei transilv. pentru literatura etc." unŭ fascic. 2. »Adunările generale ale Asociaţiunei dela a II—VI inclusive, în 5 fascic." de însaşĭ Asociaţiunea. 3. „Studii asupra constituţiunei Românilorŭ" fasc. V—IX incl. de d. aut. G. G. Meitani, prin comitetulŭ Asociaţiunei. 4. „Ajunulŭ nascerii Domnului," de Asociaţiune 1 fasc. 5. „Mâna de mortŭ" trd. după Al. Dumas vol. I; 6. „Der Missionär" vol. I; 7. „Amorulŭ şi ura mueréscă" caetulŭ 1—5 incl.; 8. „Genoveva" germ. 9. „Regularea mijlócelorŭ spre ajungerea scopului Asociaţiun.;" 10. „Statutele Asoc.;" 11. „Conspectŭ despre membrii Asoc." două fasc.; 12. „Geografia Ungariei;" 13. „Cărticică de rugăciune" de d-lŭ Petru Mureşianu Sireganulŭ, propriet. 14. „Apologie. Discusiunĭ filologice etc. privitóre la Romanĭ" cart. I.; 15. „Renascerea limbei românescĭ" fasc. I; 16 „Titu Liviu Patavinu" cart. II. de clar. d-nŭ Dr. Gregoriu Silaşi, prof. de univ.; 17. »Istoria pentru începutulŭ Românilorŭ în Dacia« edit. a III. legata frumosŭ; 18. »Amory" trd. d. A Dumas; 19. »Discusio descriptionis Valachorum;« 20. „Majestätsgesuch« des G. Bariţiu ŭ. Ratiu; 21. »Virginitas" 22. „Secretele alorŭ trei nopţĭ;" 23. „Ciarda albă" — de Ioane H. Boteanu teologŭ centr. — 24. »Călindarulŭ familiei, 1883;« 25. „Goronulŭ lui H." 26. »Activitatea vicarilorŭ for. gr. c. din dist. Năsĕudului" 27. „O mie şi una de nopţĭ« 4 tom. de d-lŭ Pavelŭ Salvanŭ teologŭ — 28. „Biografia S. I. Chrysostomŭ." 29. „Computŭ publicu alŭ fond. reun. fem romane." 30. „Istoria Românilorŭ din Dacia sup.", tom. I. 31. „Schematismus cler. szamosujv. 1882" 32. „Icóna crescerii rele" 33. „Catalogulŭ esposiţ. rom. din Sibiu." 34. „Amiculŭ bunŭ," de d-lŭ Simionŭ Moldovanŭ, învĕţătorŭ. — 35. „Unŭ şematismŭ lat. de sub Lemény: 36. „Legea comunală," 37. „Memorialulŭ din 1891 alŭ part. nat. române," de d-lŭ Gregoriu Puscariu, parochŭ. — 38. „Herman şi Dorotea;" 39. „Pădurénca" de d-ra Otilia Puscariu. — (Va urma).

Convocare.

Adunarea generală a *„Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ meseriaşĭ«* se convocă în înţelesulŭ art. 14 din statute pe Dumineca în 19 (31) Ianuare a. c. la 3 óre d. pr. în sala de desemnŭ a Gimnasiului românŭ.

Agendele ce se vorŭ pertracta vorŭ fi: 1) Raportulŭ comitetului despre lucrările sale în anulŭ 1885; 2) Raportulŭ cassarului despre întrările şi eşirile de banĭ în anul trecutŭ; 3) Alegerea unei Comisiunĭ pentru înscrierea membrilor noi; 4. Referata Comisiunii asupra raportului comitetului şi asupra socotelelorŭ asociaţiunii acesteia, 5. Raportulŭ Comisiunii alese de adunarea generală pentru propunerĭ asupra îmbunătăţirii stărei materiale a Asociaţiunii spre a se puté ajuta la lipsele lorŭ măeştri şi sodalii românĭ. 6. Propunerile Comitetului Asociaţiunii şi 7. Bugetulŭ şi ficsarea ajutórelorŭ prescrise în art. IV din Statute.

Braşovŭ în 3/15 Ianuariu 1886.

Bart. Baiulescu, preşedinte.

DIVERSE.

„Leonis XIII carmina." — Sub acestŭ titlu a apărutŭ poesiele Papei Leo în Roma, în ediţiune fórte elegantă. Poesiele le-au arangiatŭ şi îngrijitŭ de s'au tipăritŭ profesorulŭ Jeremia Brunelli, cu concesiunea Papei; venitulŭ curatŭ e destinatŭ pentru sĕracii din Udine. Volumulŭ conţine mai multŭ poesii bisericescĭ, suntŭ însĕ şi de altŭ genŭ şi tóte arată, că auctorulŭ are o fantasia viuă şi unŭ spiritŭ poeticŭ. Titlulŭ unei poesii e: »De se ipso, Anno MDCCCLXXV« (Despre sine usuşĭ, la anulŭ 1875). In acéstă poesiă, Papa descrie biografia sa. Vorbesce despre juneţea sa cea atâtŭ de fericită, ce a petrecut'o în munţii Carpinelo, vorbesce mai departe despre ântêiele sale studii la Jesuiţĭ: „Atque in Loyolaca excolit aede pium". O mică şi frumósă poesiă e dedicată editorului Brunelli. A mai dedicatŭ patru poesii prietenului şi fostului sĕu conscolarŭ Roger, care a respinsŭ atacurile amoróse ale unei curtisane, aceste poesii ne reamintescŭ rêndurile cele mai frumóse din Horaţŭ. Aci citămŭ o strofă dintr'o poesiă: „Ce agită sufletulŭ tĕu? Ce te agită pe tine, a cărei faţă dispare sub văpsélă! Tu, courtisană neruşinósă! Du-te iute de lângă mine Amaryllis! Buzele-ţĭ flusturate suntŭ unse cu otravă de mórte şi mi-e grózā a gândi ce rană spurcată zace în pieptulŭ teu!..." Subiectele poesielorŭ Papei suntŭ diferite, o poesiă a sa are următórea titulă: „Ars photographica."

***

Diare oprite d'a întra în Austria. — Pre basa unui circularŭ alŭ guvernului, trimisŭ tuturorŭ oficielorŭ postale, diarulŭ din Viena „Neue Freie Presse", scrie că pentru anulŭ 1886 suntŭ 196 diare oprite a întra în Austria. Din aceste organe de publicitate oprite prin oficiele politice aprópe a treia parte, adecă 54 gazete suntŭ italiane, organe d'ale „irridentei italiane" şi apar în Roma, Milan, Turin, Veneţia. Alte 42 diare suntŭ germane, din carĭ 18 din Bpest'a. Diarŭ maghiarŭ însĕ nicĭ unulŭ nu este opritŭ. Croate suntŭ trei eschise. Cehice suntŭ 20, din carĭ 12 numai din Chicago (în America), 7 în alte oraşe americane, 1 în Berolinŭ. Francese suntŭ 11 oprite. Polone 12, mai cu sémă din Elveţia, Francia şi America. Fórte bătătorŭ la ochĭ este numĕrulŭ diarelorŭ oprite române, anume 18 din Bucurescĭ. Acésta oprire se reduce la ţinuta duşmănósă a acestorŭ diare române nu atâtŭ contra Austriei, câtŭ mai cu sémă contra Ungariei. Diare rusescĭ suntŭ dóuĕ, rutene şi turcescĭ câte unulŭ oprite. Din cele serbescĭ suntŭ la olaltă 21 oprite.

Rectificare. — În nr. de erĭ alŭ foiei nóstre, la articululŭ de fondŭ, colóna 2, în şirulŭ 17 de susŭ, în locŭ de defăsinare sĕ se cetéscă: defaimare; ér pe pag. 3, la nota Red. din „Foilet." în locŭ de discursulŭ naturalistŭ, sĕ se cetéscă: distinsulŭ naturalistŭ.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 16 Ianuariu st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.52	Vênd.	8.57
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	10.1/4	»	10.01/2
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.36
Imperialĭ	»	10.22	»	10.32
Galbenĭ	»	5.89	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.3/4
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Ianuariu st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	101.30
Rentă de hârtiă 5%	92.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	132 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 50
Bonurĭ rurale ungare	104 00
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 —
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 60
Bonurĭ rurale transilvane	103 60

Bonurĭ croato-slavone	103.60
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	—.—
Renta de hârtiă austriacă	84 15
Renta de arg. austr.	84 25
Renta de aurŭ austr.	112 50
Losurile din 1860	140.20
Acţiunile băncei austro-ungare	871 —
Act. băncei de creditŭ ung.	303 75
Act. băncei de creditŭ austr.	238 10
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	10.04½
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 10
Londra 10 Livres sterlinge	126.85

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 31 Decemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	87	88
Renta rom. amort. (5%)	93	94
» convert. (6%)	84½	85½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	101	102
» „ „ (5%)	84½	85½
» » urban (7%)	96	97
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	80	81½
Banca naţională a României	1160	1180
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	16.	17
Banenote austriace contra aurŭ	2.01	2.04

Câştigŭ rentabilŭ!

Persóne din orice clasă statornice, carĭ arŭ dori sĕ se ocupe cu vêndarea în rate a losurilorŭ de Statŭ şi cu prime autorizate prin lege, se angajază cu condiţiunĭ fórte bune *o casă de bancă de primulŭ rangŭ din Budapesta*; pe lângă puţină activitate se póte aştepta la

UNŬ PROFITŬ

lunarŭ de fl. 100 până 200.

Ofertele cu arătarea ocupaţiunei de până acuma suntŭ a se adresa: 2—6 Dum.

La Rudolf Mosse, Wien, sub „J. 1150".

Corespondenţe numai în limba germană.

PROFITŬ RENTABILŬ!

Pe lună fl. 100—200 de câştigatŭ.

Bolnavilorŭ a le ajuta este prima îndatorire humană.

Bolnavilorŭ de peptŭ şi de alte bóle vorŭ aduce mângăere următorele raporturĭ de lecuire. Bolnavii de sigurŭ, că vorŭ mulţami cu căldură aceluia, care îi îndrumeză la loculŭ unde şi prin ce mijlóce a dobênditŭ lecuire. Raporturile de lecuire suntŭ urmate de espresiunĭ de mulţamire. — Repăoducemŭ următorele: 1.) de către D-lŭ G. Fischer dela Dominiu laboratoriulŭ technicŭ în Trebitsch, care comunică, că s'au lecuitŭ de tuse cerbicósă; 2.) dela D-nŭ Dr. Adolf Hertzfeld. medicŭ în Viena, III., Viaductgasse 15, comunică: „succesele adesecorĭ probate la paţienţii mei" me îndemnă, fiindŭ acuma eu bolnavŭ a me ruga pentru Iohann Hoff'sches Malzestract; 3.) „De-óreco Iohann Hoff'sches Malzestract a avutŭ succesŭ favorabilŭ, îlŭ voiu recomênda ca farmacistŭ şi altora chiar şi prin medicĭ. — H. Czoppelt, farm."

De şi o recunóscere a escelentelorŭ preparate D-v. din Malz nu este ceva rarŭ totu'şi nu potŭ întrelăsa ca primarea celei mai căldurose mulţamire pentru escelentulŭ efectŭ alŭ preparatelorŭ D-v. din Malz. Eu suferêmŭ de o tuse cerbicósă, şi 'mi-s'a recomandatŭ din partea unui prietinŭ bombónele D-v. din Malz. 'Mi-am cumpĕratŭ dintr'acestĕ doue pungĭ, şi deja după întrebuinţarea unei pungĭ a dispărutŭ tusea cu totuiu. 'Mi este de-o bucuriă deosebită de-a putea constata acésta, aşi nu voiu întrelăsa recomandarea fabricatelorŭ D-v. şi mai departe. Recomandându-me D-v., semnezŭ cu distinsă stimă Gustav Fischer, laboratoriu chem. techn., Trebitsch 8 Fevruariu 1885.

Suferŭ, şi ca se-mi redobêndescu sănătatea Vĕ rogŭ cu onóre, ca se'mi trimiteţi 10 butelii bere din estractulu de Malzŭ, care am probat'o de atâtea orĭ la paţienţii mei. Dr. Adolf Herzfeld, Viena, III., Untere-Viaductgasse 15, în 9 Fevr. 1885.

De vreme ce am trebuinţă acasă pentru familia mea de Iohann Hoff'sches Malzestract-Gesundheitsbier, prin care de faptŭ amŭ unŭ resultatŭ fayorabilŭ, amŭ fostŭ şi suutŭ ca farmaciste necesitatŭ a-o recomanda prin D-nii medicĭ şi la alte case.

Szasz-Régen 4 Fevruariu 1885 **Hugo Czoppelt,** fàrmacistŭ.

D-lui

IOHANN HOFF,

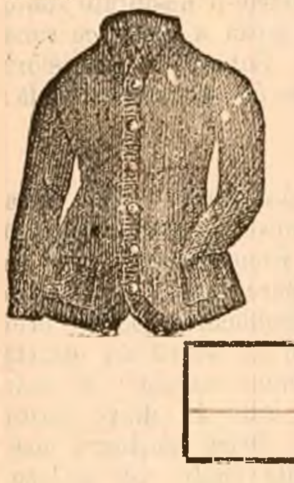
prin învenţiunea dupe numele sĕu aşa numitelorŭ Iohann Hoff'sche Malzestract-Heilnahrungs-Präparate, c. r. consilierŭ, posesorŭ alŭ crucei de aurŭ cu corónă pentru merite, cavalerŭ alŭ mai multorŭ decoraţiunĭ inalte prusiane şi germane, la Viena, fabrica: Grabenhof, Bräunerstrasse No. 8.

OBSERVARE. Tóte publicaţiunile pentru preparate din estractŭ de Malzŭ suntŭ imitaţiunĭ, ceea ce bolnavulŭ şi medicului trebue sĕ aibă în vedere. Ca semnŭ alŭ veritabilităţii trebue sĕ se afle pe preparatele din Malz ale lui Iohann Hoff ca marcă înregistrată (Schutzmarke) portretulŭ inventatorului şi iscălitura Iohann Hoff. Sub 2 fl. nu sĕ espedeză nimicŭ. — Tóte localităţile pentru desfacere suntŭ autorizate printr'unŭ afişŭ litografatŭ şi coloratŭ.

Deposite principale: Braşovŭ la Demeter Eremias; Bistriţa: Carl Nussbächer; Bucurescĭ: Jul. Ed. Rissdörfer, Fr. Bruss, farm., Gustav Rietz, Martinovicĭ; Sibiiu: C. Bugarski, I. B. Misselbacher sen., Franz Jahn Söhne; Mediaşŭ: Carl Breckner; M.-Vásárhely: Max Bucher, Carl Hutflesz; Sighişóra: Franz Jos. Schuster, farm., Jos. B. Teutsch; Sz.-Szt.-György: Bárabás Ferencz farm.

2—5 25 Dec. 17 Ian. 24 Ian. 28 Febr. 28 Martie nou,

Frigulŭ este învinsŭ!



Impermeabile, pentru frigŭ şi umedélă apărătóre

Haine de érnă

Nou inventate, căldurose, dese, moderne, potrivite, pentru Domnĭ şi Dómne

Jachete şi ismene

à fl. 1. 85. | à fl. 1. 30.

Nu este nimicŭ mai bunŭ, durabilŭ, eftinŭ, caldŭ şi comodŭ, ca aceste nou inventate Haine de érnă practice pentru Domnĭ şi Dómne, băeţĭ şi fetiţe, carĭ se află în colorile cenuşiu, maronŭ, drap, civitŭ închisŭ şi negre şi recunoscute de către persóne cu autoritate pentru

1.) „Elasticitatea pe fiecare corpŭ,"
2.) »Conservarea temperaturei egale a corpului,«
3.) „Economia altorŭ haine scumpe,"
4.) „Eftinŭ, durabilŭ, fasonulŭ frumosŭ, modernŭ."

Cine are asemenĭ haine de érnă este în timpŭ de érnă celŭ mai bine apĕratŭ în contra frigului, pentru aceia sĕ nu cruţe nimenĭ mica sumă, căcĭ o datoresce pentru conservarea sănĕtăţii.

800 bucăţĭ fuste pentru Dame, împletite, dese şi căldurose ca blana, cu 3—5 vărgĭ în colorĭ pompóse, bordure şi aplicaţiă franţuzescă, mai'nainte 5 fl. *acum numai fl. 1.80.*

1000 bucăţĭ flanele de érnă căldurose din lână-Merino pentru Domnii, Dómne, băeţĭ şi fete indispensabile à fl. *1.20.*

1200 bucăţĭ ismene, lână Marino pentru Domnĭ şi Dómne à fl. 1.30

800 bucăţĭ căciuliţe frumóse „Arpád" din materiă increţită ca pelea de Astrahanŭ, pentru Domnĭ, Dómne şi Copii, căptuşite cu vată şi cusute cu mătase, numai *fl. 1.25*

1500 Duzine *Ciorapi lungi pentru Dame* din *Merino*, impermeabilĭ, călduroşĭ, finĭ şi vĕrgaţĭ în colorĭ. *3 perechi fl. 1.35 c.*

1500 Duzine *Ciorapi bărbătesci din Merino*, impermeabilĭ, călduroşĭ, finĭ cu vĕrgĭ colorate, *3 părechi fl. 1.20.*

Tóte aceste haine de érnă, în cea mai bună cualitate şi veritabile se află singurŭ şi numai, resp. de comandatŭ la:

FEKETE's WIENER Kleider-Export,

Wien, Margarethen, Hundsthurmerstrasse 18/52.

4—6. Dumin. **Admoniezŭ în contra tuturorŭ altorŭ de asemene oferte.**

Comandele din afară sĕ efectuéză promptŭ!

„Pentru sesonulŭ de Carnevalŭ"

Toilete pentru mirese, balŭ şi pentru stradă

se confecţionéză după moda cea mai nouă, în timpulŭ celŭ mai scurtŭ şi cu preţurĭ fórte ieftine în

Magazinulŭ cu articole de modă pentru Dómne

KOVASZNAI & KERESZTESY

Braşovŭ, Piaţa mare

carĭ totodată recomêndă marele lorŭ depositŭ de Satin-Mervilie. Satin-Lyon, şi Atlasurĭ. Catifele de mătase şi Pluşŭ. Voille, Creppe. Gazirŭ şi Caşemirŭ negru, precum şi în tóte colorile moderne. Matlaseurĭ spaniole Chantilly (Noutate), Dentelle şi stofe orientale şi Volanurĭ late. Sortie de balŭ şi eventaille, florĭ, chinille, pene, buchete cu aurŭ şi argintŭ, Rişurĭ. Marabu şi panglice, precum şi Ciorapĭ, Mănuşĭ de mătase în tóte lungimile şi în tóte colorile de séră cu preţurĭ fórte solide.

La cerere se trimitŭ mostre franco.

Concurenţă înşelăciunei

cu

PĂTURĬ PENTRU CAI!

O c. r. conces. Fabrică de păturĭ şi strae,

Infiinţată de 50 de anĭ

mĕ a însărcinatŭ spre întîmpinarea definitivă a acestei concurenţă, ca sé-i vêndŭ fabricatele ei solide, reale şi bune constândŭ din

PĂTURĬ PENTRU CAI

de astădĭ încolo

numai cu fl. 1. 60 bucata.

Aceste **păturĭ pentru cai** suntŭ marĭ, gróse, late şi fórte durabile, cu o lungime de 1.90 cm., şi lăţimea de 1.30 cm, bordure colorate, suntŭ gróse ca o scândură, pentru aceea fórte durabile. Espedarea cu banĭ gata séu rambursă. Din aceste păturĭ sĕ trimitŭ diinicŭ în tóte părţile lumei şi pretutindene suntŭ cu plăcere primite, deórece se potŭ întrebuinţa şi ca *învĕlitóre de patŭ*, mai 'nainte a fostŭ preţulŭ lorŭ mai multŭ ca îndoitŭ.



Adresa:

EXPORTWAARENHAUS **L. Kon,**

Wien, II Lichtenauergasse Nr. 9.

Rogŭ pentru esacta observare a adresei.

1—4 Dum.

Balulŭ

Reuniunei femeilorŭ române din Braşovŭ

SE VA DA

Mercurĭ în 8 (20) Ianuariu 1886

IN

Sala Hotelului Nr. 1.

Venitulŭ balului e destinatŭ pentru „FONDULŬ REUNIUNEI," care îngrijesce de instrucţiunea şi de educaţiunea fetiţelorŭ sĕrace.

Comitetulŭ aranjatorŭ.

INCEPUTULŬ LA 8 óre séra

N. B. Bilete de întrare atâtŭ josŭ, câtŭ şi pe galeriă cu 1 fl. 50 cr, de persónă se potŭ procura dela DD. M. şi L. László; Fraţii Simay, Libraria N. Ciurcu, şi séra la cassă.

Bilete de întrare se vorŭ da numai la presentarea învitărilorŭ.

Ofertele mărinimóse suntŭ a se trămite la adresa D-lui comerciante *G. B. Popp*, carĭ se vorŭ chită apoi pe cale jurnalistică. 1—2

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.